

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002826

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-08-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макарова Олена Олегівна

2. Olena Makarova

Кваліфікація: 281

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4104-4363

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 281

Назва наукової спеціальності: Публічне управління та адміністрування

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Публічне управління та адміністрування

Дата захисту: 23-08-2024

Спеціальність за освітою: Публічне управління та адміністрування

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 6695

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, буд. 1, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, буд. 1, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 82.13.29.07

Тема дисертації:

1. Механізми державного управління митною справою в контексті забезпечення фіскальної політики України
2. Mechanisms of customs affairs public administration in the context of ensuring the fiscal policy of Ukraine

Реферат:

1. Дисертація присвячена дослідженню механізмів державного управління митною справою в контексті забезпечення фіскальної політики України. Перший розділ присвячено вивченню теоретичних підходів до визначення поняття «механізми державного управління митною справою» та його відмінність від поняття «механізми публічного управління» щодо митної справи. У розділі проаналізовано наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених щодо сутності та підходів до визначення поняття «механізми державного управління» та «механізми публічного управління» у сфері здійснення митної справи в Україні. Надано авторське визначення поняття «механізми державного управління митною справою». Розмежовано державне та публічне управління, досліджено суб'єктно-об'єктні зв'язки та залучення стейкхолдерів в кожному з них. Аргументовано, що сферу управління митною справою доцільно віднести не до державного, а до публічного управління. Проаналізовано понятійно-категоріальний апарат сфери. Запропоновано авторську класифікацію механізмів державного управління митною справою. У другому розділі досліджено виконання фіскальної функції митними органами України. Проведено аналіз теоретико-правових засад

участі митних органів в здійсненні фіскальної політики України. Виявлено та розкрито особливості, сучасний стан державно-правового регулювання адміністрування митних платежів митними органами України. Досліджено виконання фіскальної функції митними органами України. Встановлено, що реалізація фіскальної функції митними органами носить визначальний характер в діяльності цих органів, враховуючи їх організаційну структуру, кадровий потенціал та функціональні повноваження. Визначено основні механізми державного управління митною справою, які задіяні при виконанні фіскальної функції митними органами. Виявлено проблеми у функціонуванні існуючих механізмів, розкрито джерела недоліків в роботі митних органів в напрямку реалізації фіскальної політики, визначено проблемні питання організаційно-управлінської сфери та надано пропозиції щодо можливих шляхів їх вирішення. Обґрунтовано необхідність перегляду ролі митних органів України в здійсненні фіскальної політики, враховуючи зарубіжний досвід посилення безпекових функцій митних органів та зменшення податкового навантаження на експортно-імпорتنі операції з метою сприяння розвитку міжнародної торгівлі. Визначено, що значне превалювання фіскальної функції і ролі митних органів України в наповненні державного бюджету України ставлять значні виклики перед вітчизняними науковцями, практиками і законодавцями щодо оптимізації подальшої інституційної розбудови митної системи України для гармонійного функціонування в межах єдиного європейського митного простору. Запропоновано для посилення безпекових функцій митних органів не лише внести зміни у законодавство, але й запровадити інституційну перебудову всієї системи митних органів задля забезпечення спроможності оперативно реагувати на зміни та виклики зовнішніх загроз. Надано пропозиції змінити підходи до формування митної політики, змінивши пріоритети з фіскальної функції на безпекову. Третій розділ дисертації присвячено розгляду напрямів удосконалення механізмів державного управління митною справою. Досліджено організаційно-адміністративні механізми трансформації митних органів для ефективної реалізації фіскальної функції. Обґрунтовано нагальну потребу в посиленні сервісної складової при виконанні покладених на митні органи завдань. Також надано аргументацію щодо необхідності зменшення контролюючого фактору з метою спрощення митних процедур та сприяння розвитку міжнародній торгівлі, особливо під час кризових явищ. Надано висновок, що від ефективності взаємодії митниці і суб'єктів ЗЕД напряму залежать показники ефективності Держмитслужби. Визначено, що сервісоорієнтованість має стати ключовим напрямком подальшого розвитку митної системи України. Надано пропозиції щодо застосування певних механізмів державно-управлінським апаратом, які мають вплинути на подальшу організаційну та інституційну розбудову системи митних органів. Всі ці механізми, в разі їх вдалого застосування, мають перетворити українську митницю на дійсно відкритий сервісно-орієнтований державний орган, який ефективно виконує покладені на нього завдання і функції.

2. The dissertation is devoted to researching of the mechanisms of public administration of customs affairs in the context of ensuring the fiscal policy of Ukraine. The first chapter is devoted to the study of theoretical approaches to the definition of the concept of "mechanisms of public administration of customs affairs" and its difference from the concept of "mechanisms of public management" in relation to customs affairs. The chapter analyzes the scientific publications of Ukrainian and foreign scientists regarding the essence and approaches to defining the concepts of "mechanisms of public administration" and "mechanisms of public management" in the field of customs affairs in Ukraine. The author's definition of the concept of "mechanisms of public administration of customs affairs" is provided. State and public management are distinguished, subject-object relations and stakeholder involvement in each of them are investigated. It is argued that the sphere of customs administration should be attributed not to state, but to public administration. The conceptual and categorical apparatus of the field is analyzed. The author's classification of the mechanisms of state management of customs affairs is proposed. The second chapter examines the performance of the fiscal function by the customs authorities of Ukraine. An analysis of the theoretical and legal basis of the participation of customs authorities in the implementation of the fiscal policy of Ukraine was carried out. The peculiarities, the current situation of the state-legal regulation of the administration of customs duties by the customs authorities of Ukraine have been identified and disclosed. The performance of the fiscal function by the customs authorities of Ukraine was studied. It has been established that the performance of the fiscal function by the customs authorities has a determining

character in the activity of these authorities, considering their organizational structure, personnel potential and functional powers. The main mechanisms of public administration of customs affairs, which are involved in the performance of the fiscal function by customs authorities, are defined. Problems in the functioning of existing mechanisms were identified, sources of shortcomings in the work of customs authorities in the direction of implementing fiscal policy were revealed, problematic issues in the organizational and management sphere were identified, and proposals were provided for possible ways to solve them. The need to revise the role of customs authorities of Ukraine in the implementation of fiscal policy is substantiated, considering the foreign experience of strengthening the security functions of customs authorities and reducing the tax burden on export-import operations in order to promote the development of international trade. It was determined that the significant predominance of the fiscal function and the role of the customs authorities of Ukraine in filling the state budget of Ukraine pose significant challenges to scientists, practitioners and legislators regarding the optimization of further institutional development of the customs system of Ukraine for harmonious functioning within the single European customs space. To strengthen the security functions of customs authorities, it is proposed not only to introduce changes in the legislation, but also to introduce an institutional restructuring of the entire system of customs authorities in order to ensure the ability to quickly respond to changes and external threats. Proposals have been made to change approaches to the formation of customs policy, changing priorities from the fiscal function to the security function. The third chapter of the dissertation is devoted to the consideration of directions for improving the mechanisms of public administration of customs affairs. The organizational and administrative mechanisms of the transformation of customs bodies for the effective implementation of the fiscal function have been studied. The urgent need to strengthen the service component in the performance of the tasks assigned to the customs authorities is substantiated. Arguments are also provided regarding the need to reduce the controlling factor to simplify customs procedures and promote the development of international trade, especially during crisis events. The conclusion is given that the efficiency indicators of the State Customs Service directly depend on the effectiveness of the interaction between the customs and the international traders. It was determined that service orientation should become the key direction of the further development of the customs system of Ukraine. Proposals have been made regarding the use of certain mechanisms by the state administrative apparatus, which should influence the further organizational and institutional development of the system of customs authorities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Макарова О. Механізми державного управління митною справою: підходи до визначення понять. Актуальні проблеми державного управління. Збірник наукових праць Одеського регіонального інституту державного управління. Вип. 26. Одеса. 2021. С. 126-130.
- Макарова О. Організаційні засади діяльності митних органів з урахуванням зарубіжного досвіду. Теоретичні та прикладні питання державотворення. Вип. 26. Одеса. 2021. С. 76-82.
- Makarova O. Criminal liability for smuggling of goods: Ukrainian prospects and foreign experience. Green, Blue & Digital Economy Journal. Volume 3. Number 1. Riga, Latvia. 2022. P. 28-33.
- Макарова О.О. Інноваційні механізми в державному управлінні митною справою: наближення до європейських стандартів. «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нагорна Ірина Володимирівна

2. Yrina Nagorna

Кваліфікація: к. держ.упр., доц., 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3374-030X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, буд. 1, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бережнюк Іван Григорович

2. Ivan Berezhniuk

Кваліфікація: д.н, професор, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2052-1412

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осадчук Світлана Вікторівна
2. Svitlana Osadchuk

Кваліфікація: к. держ.упр., доц., 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9591-1565

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ровинська Катерина Ігорівна
2. Kateryna Rovynska

Кваліфікація: к. держ.упр., доцент, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1334-3112

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, буд. 1, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Миколайчук Микола Миколайович
2. Mykola Mykolaichuk

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-00017837-0229

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, буд. 1, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Колісніченко Наталя Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Колісніченко Наталя Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Макарова Олена Олегівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна